



STORTINGET

Representantforslag 250 S

(2025–2026)

fra stortingsrepresentant Kjersti Toppe

Dokument 8:250 S (2025–2026)

Representantforslag fra stortingsrepresentant Kjersti Toppe om å øke andelen institusjonsplasser i ideelle barnevernsinstitusjoner

Til Stortinget

Bakgrunn

Barnevernet er en viktig del av velferdssamfunnet og et sikkerhetsnett for barn i en utsatt situasjon. Institusjonsbarnevernet er en del av samfunnets akuttberedskap der staten er pålagt en bistandsplikt til å gi barn et forsvarlig tilbud når behovet for et tilbud utenfor familiehjemmet oppstår. Barnevernsinstitusjoner i Norge drives av det offentlige (stat og kommune), ideelle organisasjoner og kommersielle aktører.

Forslagsstillerne viser til den historisk viktige posisjonen de ideelle virksomhetene har hatt i utviklingen av velferdstjenestene i Norge. Ideelle virksomheter representerer verdier og samfunnsnyttige formål som skiller dem fra offentlige og private kommersielle virksomheter. Forslagsstillerne viser til Stortingets vedtak fra mai 2018 om at den ideelle andelen av institusjonsplassene i barnevernet skulle økes til 40 prosent innen 2025, uten at det skulle gå på bekostning av den offentlige andelen (vedtak nr. 762 (2017–2018)). Vedtaket ga en tydelig retning, men målsettingen er fremdeles ikke innfridd.

Tall fra Bufdir fra mars 2026 over antall oppholdsdager per eierskap fra 2021 til og med 2025, viser en stabil og uendret utvikling. De to siste årene har den statlige andelen gått litt ned, mens den kommersielle har økt

noe. Når det gjelder den ideelle andelen har denne stått på stedet hvil. Ved utgangen av 2025 var andelen oppholdsdager i de ideelle barnevernsinstitusjoner 26 prosent, i private kommersielle institusjoner 36 prosent og i statlige barnevernsinstitusjoner 38 prosent. Årsaken til at den vedtatte målsetningen om 40 prosent andel for den ideelle delen av institusjonsbarnevernet ikke er nådd, er trolig sammensatt. Men forslagsstillerne mener at én årsak er å finne i Bufdirs anskaffelsespraksis og mangelfull styring. Det har i perioden vært en sterk økning i behovet for plasser. Dette er ofte løst gjennom enkeltkjøp fra private kommersielle aktører. Per i dag er andelen enkeltkjøp av institusjonsplasser fra kommersielle aktører svært høy, mens enkeltkjøp fra ideelle aktører kun utgjør en liten andel.

Forslagsstillerne vil understreke at barnets beste skal være det førende hensynet i barnevernets virksomhet. Det forutsetter langsiktighet, stabilitet og kvalitet. I dag utfordres dette av omfattende kjøp hos kommersielle aktører gjennom anbudssystemet. Forslagsstillerne mener stabile og langsiktige avtaler der offentlige og ideelle aktører utgjør hovedmodellen i institusjonsbarnevernet, er viktig for å oppfylle vedtatte målsettinger for sektoren. For å få dette til er det nødvendig å øke ideelle aktørers andel av institusjonsplassene til 40 prosent og sørge for at grunnkapasiteten økes, fortrinnsvis med plasser drevet av det offentlige og ideelle aktører. Det betinger at de ideelle aktørene blir en integrert del av det offentliges omstilling til nye typer barnevernsinstitusjoner, slik det er omtalt i meldingsdelen av Kvalitetsløftet, Prop. 83 L (2024–2025) Endringer i barnevernsloven mv. (kvalitetsløftet i barnevernet).

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen sørge for å øke den ideelle andelen av institusjonsplassene i barnevernet til 40 prosent innen 2030. Den offentlige andelen institusjonsplasser skal ikke reduseres.
2. Stortinget ber regjeringen inkludere ideelle tilbydere i arbeidet med omstillingen til ny institusjonsmodell (tun-modell), jf. Kvalitetsløftet.
3. Stortinget ber regjeringen sørge for at ideelle barnevernsaktører gis forrang ved konvertering av enkeltkjøp til driftsavtaler og ved behov for økt institusjonskapasitet.
4. Stortinget ber regjeringen øke grunnkapasiteten i institusjonsbarnevernet og sikre at akuttberedskapen drives i offentlig og ideell regi. Grunnkapasiteten skal beregnes med en tilstrekkelig overkapasitet for å ta høyde for variasjoner i etterspørsel og akutsituasjoner.
5. Stortinget ber regjeringen utrede en egen etablerings- og omstillingsstøtte for ideelle tilbydere som ønsker å omstille driften til ny institusjonsmodell, og legge frem forslag om dette for Stortinget.
6. Stortinget ber regjeringen fremme en egen sak for Stortinget om hvordan institusjonsbarnevernet på sikt kan skjermes mot anbud, slik at ideelle tilbydere i stedet får langsiktige kontrakter basert på kvalitetskriterier.

26. mars 2026

Kjersti Toppe